

Ungdomsmottagningar i länet

Nutid- framtid

Delrapport POLSAM 2019-05-09

Innehåll

- Uppdrag från Polsam
- Ungdomsmottagningarnas uppdrag, mål och verksamhet
- Bemanning i länet
- Delrapport kartläggning
- Förslag: förstudie digital ungdomsmottagning

Uppdrag från Polsam

- Kartläggning av ungdomsmottagningar i länet
- Undersöka möjligheten att förbättra/vidga innehållet till att omfatta ett vidare perspektiv med ungdomshälsa

- Presentera utvecklingsförslag för en likvärdig ungdomsmottagningsverksamhet i länet

Definition av ungdomsmottagning

En ungdomsmottagning riktar sig till ungdomar och unga vuxna i åldern 12-25 år och bedrivs i samverkan mellan regionen och länets kommuner. Regionen ansvarar för barnmorske- och läkarinsatser och respektive kommun för kuratorsinsatser.

Riktvärde för bemanning på ungdomsmottagning enligt Föreningen för Sveriges Ungdomsmottagningar (FSUM)

En rimlig "lägsta service" och kvalitetsnivå uppnås och upprätthålls, vid ett befolkningsunderlag på 3500 ungdomar, om UM bemannas med motsvarande

- barnmorska 1,0 tjänst
- kurator och/eller psykolog 1,0 tjänst
- läkare 10 tjänstgöringstimmar/ vecka

Vad kan ungdomar få hjälp med?

Exempel från UMO:s webbsida

- Du har frågor om [kroppen](#).
- Du är orolig för något eller känner dig [ledsen](#) eller [stressad](#).
- Du behöver någon att prata med.
- Du har frågor om [sex](#) eller relationer.
- Du behöver [skydd mot könssjukdomar](#).
- Du behöver [skydd mot graviditet](#).
- Du vill testa dig för [könssjukdomar](#).
- Du vill göra ett [graviditetstest](#).
- Du behöver [akut-p-piller](#).
- Du har [problem med mat och ätande](#).
- På de flesta ungdomsmottagningar kan du också få [kondomer](#).

Mål och uppdrag för verksamheten

- Främja psykisk och fysisk hälsa, i synnerhet sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter bland unga.
- Alla ungdomar i länet ska ha tillgång till Ungdomsmottagningens tjänster

Förstärkning av verksamheten

- Satsning på ungdomsmottagningar i länet - Analys- och handlingsplan (dokument). Beslut om fördelning av statliga medel för att förstärka bemanning av barnmorskor och kuratorer på ungdomsmottagningar i länet (2016-09-27 i POLSAM).
- Norrbotten erhöll 3,25 mnkr i statliga medel. Enligt beslut har parterna förbundit sig att fortsätta finansiera de utökade tjänsterna även när statliga satsningen upphör. 2019 sista året enligt tidigare beslut men det kan komma ytterligare medel som inte är beslutade.
- Beslut om gemensamt uppdrag för samtliga ungdomsmottagningar i länet (2016-09-27 i POLSAM).

Bemanning på länets ungdomsmottagningar 2016 innan beslut om utökad bemanning

Kommun	Antalet unga, unga vuxna	Anställda barnmorskor	FSUMs rek barnmorskor	Anställda kuratorer	FSUM:s rek kuratorer
Arjeplog	387	0	0,1	0	0,1
Arvidsjaur	939	0	0,3	0	0,3
Boden	4436	0,5	1,3	0,5	1,3
Gällivare	2532	1	0,7	0,1	0,7
Haparanda	1402	0,2	0,4	0,2	0,4
Jokkmokk	719	0	0,2	0	0,2
Kalix	2370	0,1	0,7	0,2	0,7
Kiruna	3678	0,75	1	0,2(nll)*	1
Luleå	12862	1,5	3,7	1 och 1 SHV	3,7
Pajala	851	0,05	0,2	0,05	0,2
Piteå	6831	1,25	2	1	2
Älvsbyn	1155	0,25	0,3	0,06	0,3
Övertorneå	450	0	0,1	0	0,1
Övertorneå	712	0	0,2	0	0,2
Totalt	39324	5,6	11,2	4,31 *	11,2
Totalt efter utökning		8,35	11,2	7,06*	11,2

Utökad bemanning med statliga medel 2017-2019

Kommun	Mobil enhet, ny UM och samordningstjänst	Ökad bemanning barnmorskor	Ökad bemanning kuratorer	Kostnad (tkr/år)
Arjeplog	Mobil enhet	Från Piteå UM	Från Piteå UM	Se Piteå
Arvidsjaur	Mobil enhet	Från Piteå UM	Från Piteå UM	Se Piteå
Boden			0,5	590
Gällivare				59
Haparanda			0,1	118
Kalix			0,1	118
Luleå			1,0	1185
Pajala				59
Piteå			0,75	885
Övertorneå	Ny UM		0,1	118
Samordningstjänst	Ny tjänst		0,2	118
Totalt			2,75	3250

I tabellen ovan saknas redovisning för fyra kommuner det är Jokkmokk, Kiruna, Älvsbyn och Övertkalix.

Ungdomsmottagningar i länet

Kommun	UM-enligt FSUM	Digitalt stöd från Piteå	Saknar UM- verksamhet
Arjeplog		X	
Arvidsjaur		X	
Boden	X		
Gällivare			
Jokkmokk			X
Haparanda			
Kalix			
Kiruna			
Luleå	X		
Pajala			
Älvsbyn		X	
Piteå	X		
Övertorneå			
Överkalix			X

Föreningen för Sveriges Ungdomsmottagningar (FSUM) är en intresseförening som har tagit fram en definition och beskrivning för ungdomsmottagning och som många mottagningar arbetar efter. Rekommendationen är en heltidstjänst barnmorska och kurator per 3500 unga, unga vuxna. Tabellen visar på vilka UM som uppfyller de krav.

Kartläggningen visar att:

- mottagningarna arbetar självständigt, central styrning och samordning saknas
- för vissa ungdomsmottagningar är regionen huvudman men ibland delas huvudmannaskapet mellan kommun och region.
- det finns ojämlika förutsättningar för ungdomar i länet gällande tillgång till UM:s tjänster
- det finns brister i dokumentation pga att huvudmannaskapet innebär hinder mellan huvudmännen och inom organisationerna
- det finns behov av att klargöra uppdraget i förhållande till andra aktörer

Kartläggningen visar att

- det finns behov av att utveckla förebyggande och tidiga insatser i samverkan mellan huvudmännen och andra aktörer
- det finns behov att nå alla ungdomar för att ge råd och stöd
- det finns behov av att förtydliga ansvarsfördelningen mellan olika instanser avseende insatser för psykisk ohälsa hos ungdomar och unga vuxna
- det finns behov av att utveckla digitala lösningar som kan erbjudas till alla ungdomar i länet oavsett var hen bor
- appen Ung i Norr har visat på en möjlighet till att alla ungdomar i länet kan få tillgång till UM:s tjänster

Förslag

Att en inleda en förstudie om etablering av digital ungdomsmottagning som möjliggör att alla ungdomar får tillgång till ungdomsmottagningens verksamhet